

АРІПОВА О.В., МАКАРЕНКО О.А.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, біологічний факультет,
кафедра фізіології людини та тварин, м. Одеса, пров. Шампанський, 2
e-mail: oaripova@ukr.net; + 380930029753

ЗАСТОСУВАННЯ ПЕТ-ТЕРАПІЇ ДЛЯ КОРЕКЦІЇ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ПОРУШЕНЬ У ДІТЕЙ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ

Ключові слова: дельфіни, аутизм, пет-терпія, розлади аутистичного спектру, фізіологічні порушення.

Останнім часом у суспільстві набуває більшої актуальності проблема аутизму та розладів аутистичного спектру (РАС).

Розлади аутистичного спектру – це нейробиологічні розлади що значно негативно впливає на соціальну взаємодію, вербальне та невербальне спілкування та поведінку.

Оскільки етіологія таких станів досі чітко не виявлена, діагноз постає як суперечливий. Частота, з якою зустрічаються такі розлади у сучасному суспільстві складає 4-5 випадків на 10000 дітей. Дитячий аутизм знаходиться на четвертому місці за частотою захворюваності після таких дитячих патологій, як розумова відсталість, епілепсії та дитячий церебральний параліч.

Так само, незважаючи на те, що етіологія виникнення такого розладу залишається до кінця не вивченою, точно відомо, що основні симптоми (відсутність прагнення до соціальної комунікації, заглибленість у власні емоції, схильність до повторюваних дій і т.д.) діагностується у дітей вже до трьох років. У більшості випадків, остаточно вилікувати прояви розладу неможливо, але можна їх істотно скорегувати. Так, можливо адаптувати дітей до життя і взаємодії з суспільством та оточуючими людьми.

У питанні лікування аутизму також до цього часу не сформульовано чіткої та однозначної моделі ефективної медикаментозної терапії, проте спостерігається яскраво виражена позитивна динаміка у відповідь на психолого – педагогічну корекцію, що включає у себе розвиток творчих здібностей дітей, розвиток мілкої моторики рук, покращення мовленевих та когнітивних навиків, комунікативних навичок та адаптацію до роботи й нормального спілкування з батьками.

Поряд із традиційними і загальноновизнаними методами корекції розладів аутистичного спектру набувають популярності такі методи, як арт-терапія, пет-терапія, фізіотерапія та інші.

Одним із підрозділів пет-терпії, що набуває усе більшу популярність через тривалість та вираженість ефекту після терапії – дельфінотерапія. Вважається, що здатність дельфінів змінювати свою поведінку у відповідь на настрій або самопочуття людини має позитивний ефект у роботі з дітьми із РАС, а особливі звукові коливання, що здатні відтворювати дельфіни, впливають на активність нейронів головного мозку. Заняття з дельфінами під наглядом інструкторів проводяться у ігровій формі, що сприяє покращенню роботи нейронів кори головного мозку.

Метою дослідження являється розробка комплексу питань для створення анкети контролю ефективності дельфінотерапії як методу адаптаційної та колекційної терапії для дітей із розладами аутистичного спектру. Анкета призначена для батьків, і включає перелік фізіологічних показників та активності першої та другої сигнальної систем дитини, та у доступній для виконання формі для батьків. Усі завдання, що представлені у анкеті, розроблені таким чином, щоб можна було оцінити стан дитини до початку курсу, протягом проведення курсу, наприкінці курсу, та через певний проміжок часу, оскільки доведено, що найбільш яскравий ефект взаємодії з дельфінами помітний через 3-6 місяці.

До анкети були включені наступні питання:

- Реакція дитини на яскраву картинку/іграшку;

- Реакція на дотик/обійми;
- Реакція на слова, звернені до дитини;
- Реакція на конкретне прохання;
- Відповідь на запитання, що задані дитині;
- Реакція на запропоновані ласощі.

Результати запропоновано оцінювати за трибальною шкалою (0-3), відповідно до вираженості реакції та динаміки у ході терапії.

Для точної оцінки впливу дельфінотерапії суто на динаміку фізіологічних показників дитини, методика передбачає оцінювання лише фізіологічних показників поведінкової активності дитини протягом усього курсу, та після нього.

Резюме. The problem of autism is one of the most pressing, because quantity of children who exhibit various manifestations of autism spectrum disorders (ASD) increases every year. More and more different types of non-traditional therapy are gaining popularity, one of which is dolphin therapy. It is believed that the ability of dolphins to change their behavior in response to human mood has a beneficial effect on the interaction of people with ASD and these animals.

The purpose of our research is to evaluate the effectiveness of dolphin therapy, as corrective and adaptive therapy for children with autism spectrum disorders. To achieve the goal, questionnaires for parents were developed, which proposed a list of physiological indicators and functional activity of the first and second signal systems of the child in an assessment form accessible to parents.

For an accurate assessment of the effect of dolphin therapy on the dynamics of purely physiological indicators of the child, the technique involves the assessment of only the physiological indicators of the child's behavioral activity throughout the course of therapy.